

रोल्पा नगरपालिकाको आ.व.२०७७/०७८ को नीति तथा कार्यक्रम

१) विश्वभर नै कोभिड १९ को महामारीले प्रभाव पारेको यस कठिन परिस्थितिमा रोल्पा नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्नुपरेको छ ।

२) जनआन्दोलन, सशस्त्र जनयुद्ध, विभिन्न खालका न्यायपूर्ण क्रान्तिद्वारा लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि विशिष्ट योगदान पुर्याई जीवन अर्पण गर्नुहुने सम्पूर्ण वीर शहिदहरुप्रति हार्दिक श्रद्धान्जली व्यक्त गर्दै घाइते अपाङ्ग प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु । आन्दोलनको नेतृत्व गर्नुहुने उच्च नेतृत्व प्रति सम्मान र नेपाली समाजको रुपान्तरणमा पुर्याउनुभएको योगदानको स्मरण गर्न चाहान्छु ।

३) रोल्पा नगरपालिकाको यो नीति तथा कार्यक्रम नेपालको संविधान (२०७२), नेपाल सरकारको आर्थिक नीति, नेपाल सरकारको आवधिक योजना तथा दीर्घकालीन क्षेत्रगत नीतिहरु, दीगो विकास लक्ष्यहरु, ५ नं. प्रदेश सरकारका आर्थिक लक्ष्य तथा नीतिहरु, प्रदेश सरकारको दीर्घकालिन योजनालाई मार्गदर्शनको रुपमा लिई नगरपालिकाको चालु तथा गत आर्थिक वर्षमा ल्याएको नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको समग्र अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै आ.व.२०७७/२०७८ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिएको छ ।

४) कोभिड १९ महामारीको प्रभावले यस नगरपालिका पनि अछुतो रहन सकेन । आइसोलेनमा उपचाररत सम्पूर्ण दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुको स्त्रीघ स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दै थप फैलिन नदिन सबै नगरवासीहरुमा सुरक्षित र संयम रहन अपिल गर्दछु । जनताको नजिकको सरकार भएकोले रोल्पा नगरपालिका आफ्नो क्षमताले भ्याएसम्म विपत्को यस घडिमा नागरिकहरुको जीवनरक्षाको लागि कटिबद्ध रहेको प्रतिवद्धता जाहेर गर्दछु । कोरोनाले दैनिक जनजीवनमा पारेको प्रभाव र आगामी वर्ष अझ थपिन सक्ने जनस्वास्थ्यका जोखिमहरु न्युनिकरण गर्न, प्रभावित जनतालाई राहत प्रदान गर्न तथा यस महामारी कारण नगरपालिकाभरी लगाइएको बन्दाबन्दीले गर्दा शिथिल बनेको आर्थिक, सामाजिक क्षेत्र, स्वदेशभित्रै गुमेका रोजगारीका अवसरहरुलाई क्रमशः सम्बोधन गर्न र नगरपालिकामा ठूलो संख्यामा भारत लगायतका अन्य मूलुकवाट फर्किदै गरेका नागरिकहरुका कारण थपिदै गएको चुनौतीहरुको सामना गरी अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाई पुनसुदृढिकरण गर्न तीनै तहका सरकारहरुका बीचमा समन्वय, सहकार्यका आधारमा आगामी वर्ष नगरपालिकाले अवलम्बन गरिने नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गरेको छु ।

५) “समृद्ध र शुखी वन्ने” रोल्पा नगरवासीको आकांक्षा पुरा गर्न यो वर्षको नीति तथा कार्यक्रममा देहाएका कार्यक्रमहरुलाई उच्च प्राथमिकतामा राखिएको छ ।

क) कोरोना महामारीको कारण आर्थिक, सामाजिक, शैक्षिक लगायत नागरिकका जनजीवनका अन्य क्षेत्रमा परेको प्रभावलाई न्युनिकरण गर्दै आर्थिक सुदृढिकरण, सामाजिक विलचनलाई रुपान्तरण र प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्ने,

ख) व्यवसायिक कृषि, पशुपालनको माध्यमवाट आयआर्जन, स्व:रोजगारीका अवसरको सृजना गर्दै गरिवी निवारण र जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने,

ग) सबै नागरिकहरुको आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा सहज पहुँच पुर्याई उपलब्ध सेवा सुविधाको स्तरोन्नती गर्दै स्वस्थ नागरिक तयार गर्ने,

घ) शिक्षालाई व्यावसायिक, जीवनोपयोगी बनाई शिक्षित र समुन्नत नागरिकहरुको उत्पादन गर्ने,

ङ) विकास कार्यक्रम तथा आयोजनाहरुको पुर्ण प्राथमिकता गरी फजुल खर्च रोक्ने, वित्तिय अनुशासन कायम गर्दै उत्पादनशिल र रोजगारमुलक क्षेत्रमा लगानी केन्द्रित गर्ने,

च) नगरपालिकाको जैविक तथा प्राकृतिक विविधता, भाषा संस्कृति र मौलिकपनलाई पर्वद्वन गर्दै पर्यटन क्षेत्रको विकास र विस्तार गर्ने,

छ) सदाचार पद्धतिको अवलम्बन गरी, नागरिकहरुलाई छिटो छरितो र जनमैत्री सेवा प्रवाहको माध्यमले परिवर्तनको प्रत्यक्ष अनुभूति दिलाउने ।

(क) आर्थिक विकास :

(१) कृषि क्षेत्रका नीति तथा कार्यक्रम

- कृषि तथा पशु व्यवसायलाई नगरपालिकाको सम्वृद्धिको मुख्य आधारको रूपमा विकास गरिनेछ।
- कृषि पेशालाई व्यावसायिकरण गरी सामाजिक मर्यादा र प्रतिष्ठाको रूपमा विकास गरिनेछ।
- कृषि विकासका लागि “घरघरमा नगर” भन्ने मूल उद्देश्य अनुरूप उन्नत विउ वितरण मार्फत सबै घरधुरीमा कार्यक्रम पुर्याइनेछ ।
- दुध,अण्डा तथा मासु उत्पादनमा रोल्पा नगरपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउदै लगिनेछ । दुधमा आत्मनिर्भरताका लागि उन्नत जातका गाइभैसी वितरण तथा चिलिङ्ग भ्याटको निर्माण गर्दै दुधको आन्तरिक तथा वाह्य व्यवस्थापनको दुध टेङ्कर मार्फत गरिनेछ ।
- विदेशवाट फर्केका, पढेलेखेका,बेरोजगार सबै युवाहरूलाई कृषि पेशामा उत्प्रेरित गर्न विशेष कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- रोल्पा नगरपालिकाको दशैवटा वडाका प्रत्येक एक गाँउलाई प्राविधिक तालिम उपलब्ध गराई “एक गाँउ एक उत्पादन” कार्यक्रमद्वारा प्रत्येक ग्रामीण घरमा कम्तीमा “एक घर एक रोजगार” श्रृजना गरिनेछ ।
- सामुहिक र सहकारीको माध्यमवाट कृषि उत्पादन तथा बजारिकरणको अवस्थालाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
- कृषिमा विशिष्टीकरण गरि नमूना र जैविक उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।
- मौरीपालन लाई व्यावसायिक बनाउने कार्यक्रम ल्याइनेछ । यसका लागि संभावित क्षेत्रका किसानहरूका लागि आधुनिक मैरीघार र क्षमता विकास गरिनेछ ।
- कृषि उत्पादनलाई भण्डारण र बजारीकरणको लागि नगरपालिका क्षेत्रमा एक चिस्यान केन्द्र ९ऋट्टीम ६ऋट्टीम निर्माण गरिनेछ ।
- माडिचौर, धावाड, मुलपानी, वाजावाड, धवाड, देउराली, लाल्टीवाड लगायत थप संभावित क्षेत्रहरूको पहिचान गरि नगदे वाली फलफुल तथा तरकारी पकेट क्षेत्रहरूको घोषणा गरिनेछ ।
- परम्पारगत र जीवननिर्वाहमुखी कृषि प्रणालीलाई आधुनिक, व्यावसायिक र प्रविधियुक्त बनाई कृषि पशुपंछी पालनको माध्यमले आयआर्जन,स्वरोजगार सृजना आर्थिक विकास र आत्मनिर्भर हुने प्रकृतिका कार्यक्रमलाई अगाडि बढाइने छ ।
- व्यवसायिक कृषि तथा पशुपंक्षीजन्य उत्पादनमा लाग्ने कृषकहरू, विदेशवाट फर्केका युवाहरू तथा कोरोना प्रभावित व्यक्तिहरूलाई अनुदानमा उन्नत विउ, विजन, कृषि तथा पशुविमा, प्राविधिक सहायता प्रदान जस्ता कार्यका माध्यमले क्षमता विकास र उत्पादनमा सघाउ पुर्याउने खालका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- कृषि उपजमा किटनाशक औषधिको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्दै अर्गानिक उत्पादनमा जोड दिइनेछ।
- कृषि उत्पादनको बजारीकरणका लागि लिवाङ्गमा निर्माणाधिन हाटबजार केन्द्रलाई सुचारु गरी ग्रामिण क्षेत्रका अन्य स्थानहरूमा पनि कृषि उपज उत्पादनको पर्दशनी र बजारीकरणको लागि पहल गरिनेछ ।
- तरकारीमा आत्मनिर्भर हुन करेसावारी निर्माणमा प्रोत्साहन गरिनेछ । फलफुलको बढ्दो आयतलाई कमी गर्न एक घर एक फलफुलको नितिलाई लागु गरिनेछ । यसका लागि माटो परीक्षण, विउबीजन,उन्नत जातका फलफुलका विरुवाहरू, र प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराउदै लगिनेछ ।

(२) पर्यटन नीति :

- नगरक्षेत्रका पर्यटकिय आर्कषणका संभाव्य स्थानहरूको पहिचान, पर्वद्धन र प्रचार(प्रशार गर्दै आन्तरिक एवं वाह्य पर्यटक भित्राउन कार्यमा विशेष पहल गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको गैरवको आयोजनाको रूपमा रहेको नेपालकै अग्लो भ्यूटावर निर्माण प्रक्रियालाई तोकिएकै समयमा सम्पन्न हुने गरी अधि बढाइएको छ । निर्माणाधिन रक गार्डेनको थप संरचनाको निर्माणको लागि विभिन्न सहयोगी सरकारी तथा गैर सरकारी साभ्नेदार निकायहरूसंग सहकार्यका लागि आव्हान गरिनेछ । आगामी वर्षभित्रमा शहिदहरूको स्तम्भ तयार गर्ने

गरी कार्य अधि वढाइसकिएको छ । यस कार्यमा हालसम्म सहयोग गर्ने सबै व्यक्ति निकायमा धन्यवाद सहित आभार व्यक्त गर्दछौ ।

- पर्यटनको प्रचुर सम्भावना बोकेका जलजला क्षेत्र, सातदोबाटो क्षेत्र, दावोट क्षेत्र, घामतारा क्षेत्र लगायतका पर्यटकिय क्षेत्रहरूलाई समेटेर एकीकृत पर्यटन सर्किटको को विकास गरिनेछ । आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकका लागि आर्कषणका लागि पूर्वाधार विकास, मनोरञ्जन, पिकनीक स्पॉट जस्ता अत्यावश्यक कुराहरूको विकासका लागि पहल गरिनेछ । पर्यटकिय क्षेत्र जलजला आवागमनका लागि यातायात, पैदल मार्ग, केबुलकार तथा अन्य विकल्पहरूको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- पर्यटनको विकास र विस्तरका लागि गुरुङगाउँमा रहेको होमस्टे, **जंकोटको मगर संग्राहलयको** प्रचार (प्रशार र पूर्वाधारको थप विकास गर्दै लगिनेछ । नगरक्षेत्रका अन्य सम्भाव्य स्थानहरूमा मौलिक भाषा, संस्कृति, भेषभूषा ऋत्नहरू गरी होमस्टेको स्थापना, विस्तार र विकासमा जोड दिइनेछ ।
- रोल्पा जिल्ला जनयुद्धको उदगम् स्थल समेत भएकाले युद्ध पर्यटनको प्रचुर सम्भावना बोकेको छ । यसै कुरालाई मध्यनजर गर्दै नगरपालिकामा युद्ध पर्यटनको लागि वृहत योजना तथा कार्यक्रमहरू अगाडि वढाइनेछ । युद्ध संग्राहलयलाई निर्माण कार्यलाई यसै आर्थिक वर्षमा सुरुवाती गरिनेछ । बन्जी जम्प, जल पर्यटन, हाई अल्टिच्यूट ट्राभलिङ जस्ता साहसिक पर्यटनका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरि पूर्वाधार विकास एवं प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

(३) उद्योग/घरेलु उद्योग सम्बन्धी नीति :

- नगर क्षेत्रमा घरेलु तथा उद्योग स्थापनाका लागि विशेष पहल गरिनेछ । लगानी सम्मेलनबाट प्राप्त सुझाव सल्लाहलाई मध्यनजर गर्दै लगानीकर्तालाई लागि उद्योग क्षेत्रमा प्रोत्साहन गर्ने नीति अंगिकार गरिनेछ । नगरपालिकाको निश्चित क्षेत्रलाई औद्योगिक क्षेत्रको रूपमा विकास गर्न सम्भाव्यता अध्ययन कार्य सुरु गरिनेछ ।
- स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित जडिबुटी प्रशोधन उद्योग, नेपाली कागज उद्योग, अल्लो धागो उद्योग लगायत अन्य उद्योगको स्थापना गर्न प्रोत्साहन दिइनेछ ।
- लघु उद्यमीहरूको क्षमता विकास, उत्पादनको गुणस्तर सुधार र वजारीकरणको लागि विशेष व्यवस्था गरिनेछ ।

(ख) पूर्वाधार विकास नीति :

- नगरक्षेत्रका प्रत्येक वडाका सडक, खानेपानी, सिंचाई र फोहोर व्यवस्थापन लगायत पूर्वाधार विकास सम्बन्धी कार्यहरूलाई सम्भाव्यता अध्ययन गरि आयोजना बैंक निर्माण गर्ने प्रक्रियालाई अधि वढाइनेछ । नगरपालिकाका गैरवका पूर्वाधारका आयोजना तोकिएकै समयमा सम्पन्न गर्न विशेष पहल गरिनेछ । पूर्वाधार तथा विकास आयोजनालाई आम नागरिकको आवश्यकता सम्वोधन गर्ने र रोजगारी सृजना गर्ने तर्फ केन्द्रित गरिनेछ ।
- रोल्पा नगरपालिकाको १० वटै वडा जोड्ने रिडरोडको योजनालाई सघीय तथा प्रदेश सरकारको समन्वयमा यसै वर्ष देखि अगाडि बढाइनेछ । नगरपालिकाको केन्द्र लिवाङ देखि वडा केन्द्रसम्म जोडिएका सबै सडकहरूलाई स्तरोन्नती गरी बाह्रैमहिना चल्ने गरी विकास गरिनेछ । नगरको सबै वडाहरूमा ठूला योजनाहरू सडक, खानेपानी, सिंचाई एवं अन्य पूर्वाधार निर्माणमा एच निर्माण गरि व्यवस्थित रूपमा कार्य सञ्चालन सुरुवाती गरिनेछ । नगरभित्रका पूर्वाधार निर्माण गर्दा वडास्तरीय, नगरस्तरीय र प्रदेश/संघस्तरीय योजना गरी ३ तहमा वर्गिकरण गरि कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- छिमेकी जिल्ला तथा अन्य पालिकासँग जोड्ने, नगरपालिका क्षेत्रका विशेष महत्व राख्ने किमिचौर-बाजावाङ-माडिचौर-लिवाङ सडक, घोराही-कोछाप-लिवाङ-थवाङ सडक, लिवाङ-जंकोट-कुरेली सडक, लिवाङ-हवामा-मिरुल सडक, खुमेल-भनभने भुम-लिवाङ सुनिलमार्ग, लिवाङ लाटावाङ-मिरुल सडक लगायतका सडकहरूको विकास र विस्तरलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- अत्यावश्यक बाहेक नयाँ ट्याक खोल्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्दै भर्खरै मात्र खोलिएका नयाँ सडकहरूलाई स्तरोन्नती गरि नियमित संचालनमा ल्याइनेछ । पूर्वाधार विकास गर्दा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनलाई समेत मध्यनजर गरिनेछ । नगरपालिका क्षेत्रभित्र संचालित ठूला आयोजनाहरूको निर्माणमा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन ष्ठ र द्धइ भ्लनप्लभभचप्लन को प्रविधि अवलम्बन गरिनेछ ।
- शहरी योजना तथा भवन निर्माण मापदण्ड, २०७२ को पूर्ण परिपालनामा जोड दिइनेछ ।

- सघीय, प्रदेश तथा नीजि क्षेत्रसँगको सहलगानीमो धाडसीखोला जलविद्युत आयोजनाको निर्माण प्रक्रियालाई अघि बढाइनेछ । हालसम्म पनि विद्युत सुविधा नपुगेका सबै घरमा बिजुली बत्ति पुग्ने गरि सघं तथा प्रदेशसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ । नगरक्षेत्रका लघुजलविद्युत आयोजनाहरूको सुदृढीकरण र क्षमता विकास गरिनेछ ।
- वैकल्पिक उर्जाको रूपमा सौर्य उर्जा, शुन्य फोहोर मैलाको रूपमा वायो ग्यासको विकास गरिनेछ । यसका लागि आगामी वर्षभित्रमा ल्याण्डफिल्ड साइटको व्यवस्था गर्नुका साथै वायो ग्यासको संभाव्यता अध्ययन कार्य अघि बढाइनेछ ।
- नयाँ बजार र नयाँ वस्ती विकासका लागि योजनावद्ध प्रयास गरिनेछ । बिबलम एयिप्लिन को माध्यमबाट व्यवस्थित बजार र वस्तीको विकास गरिनेछ । पुरानो बजारहरूलाई क्रमशः सुधार गरि सडक चौडा गर्ने, ढल तथा नालाको व्यवस्था सुधार गरिनेछ । बजारउन्मुख क्षेत्रमा एकीकृत पूर्वाधार विकासमा जोड दिइनेछ । नगरपालिका भित्रका बाटोलाई मापदण्ड अनुसार फराकिलो बनाइनेछ । बजार क्षेत्रमा अव्यवस्थित रहेका पोल तथा तारहरूलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- नगरक्षेत्र भित्रका वडाहरूमा कुलो तथा पाइप सिँचाइ प्रणालीद्वारा सिँचाइ सम्भव नभएका क्षेत्रहरूमा लिफ्टिड सिँचाइ प्रविधिको अवलम्बन गरिने छ ।
- मडिचौरमा अगाडि बढाइएको घना बस्ति कार्यक्रमलाई एकीकृत पूर्वाधार विकास सहित “स्मार्ट भिलेजको” रूपमा विकास गर्न पहल गरिनेछ ।
- पूर्वाधार विकासमा दिगोपना कायम गर्न सानातिना भैपरी आउने पूर्वाधार निर्माण गर्नका लागि कूल पूँजीगत बजेटको वडा स्तरीय आयोजनाका लागि कम्तिमा ५ प्रतिशत र नगरस्तरीय योजनाका लागि ५ देखि १० प्रतिशत बजेट मर्मत सम्भार कोषमा विनियोजन गरिनेछ । यस्ता आयोजनाहरूको निर्माणमा जिल्लाव्यापी एकरूपताका लागि जिल्ला दररेटलाई अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगर यातायात र नगर ग्रामीण यातायातलाई व्यवस्थित र सुरक्षित बनाइनेछ । सवारी अनुशासन कायम गर्दै नगरक्षेत्रभरको न्यूनतम भाडादर कायम गरिनेछ । अटोरिक्सा सञ्चालनका मापदण्ड तयार गरी दर्ता अनिवार्य गरिनेछ । यातायात प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न सवारी मापदण्ड तोकिको रूट परमिटको व्यवस्था सुरुवाती गरिनेछ ।
- हेलिप्याडको स्तरउन्नती र नगरक्षेत्रमा एक एयरपोर्टको संभाव्यता अध्ययन प्रकृया अघि बढाइनेछ ।
- विकास आयोजनाहरूलाई पारदर्शी बनाउन ठेक्कामा जाने भए रु २०,०००००। (बीस लाख) भन्दा माथिका योजनाहरूलाई अनिवार्य रूपमा इटेण्डरको प्रक्रिया अवलम्बन गरिनेछ । उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन हुने भए कार्यक्रमहरूको जवाफदेहिता अभिवृद्धिको लागि उपभोक्ता समिति दर्ता, नविकरण जस्ता प्रकृयालाई प्रष्टाउन कार्यविधिको तर्जुमा गरिनेछ । विकास आयोजनाका कार्यहरूलाई समयमा सम्पन्न गर्न तथा उपभोक्ता समितिलाई सहज हुने गरी कार्या वातावरण बनाउन योजना शुरु गर्नु पूर्व अभिमुखिकरण तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरूलाई तोकिएको समय र गुणस्तरमा सम्पन्न गर्ने परिपाटीको विकास गरिनेछ । वर्षान्तरमा हुने ठूलो खर्च र कार्यचापलाई मध्यनजर गरी असारै विकासलाई प्रतिस्थापन गर्न आयोजना तथा विकास कार्यक्रम कार्यन्वयनको लागि समयसीमा सहितको कार्यविधि तयार गरिनेछ ।

(ग)मर्मत सम्भार सम्बन्धी नीति :

- सबै वडाहरूमा बाह्रै महिना सवारी साधन चल्न सक्ने सडक ९बी धभवतजभच च्यवम०वनाउन मर्मत संभार कोष स्थापना गरी सो कोषबाट नियमित काम गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको बजार क्षेत्रमा विग्रिएका सौर्य सडक वत्तीहरूको मर्मत, सम्भार गरिनेछ ।

(घ) सामाजिक विकास :

(१) शिक्षासम्बन्धि नीति :

- “दक्ष शिक्षक गुणस्तरीय शिक्षा, समृद्ध र समुन्नत रोल्या नगरपालिका हाम्रो इच्छा” भन्ने आर्दश वाक्यका साथ आगामी ५ वर्षलाई सामुदायिक विद्यालय सुधार अभियानको रूपमा सञ्चालन गरिनेछ, यो कार्यमा सघीय सरकारको सामुदायिक विद्यालय सुधार दशकका नीति, कार्यक्रम र कार्ययोजना तथा प्रदेश सरकारका शैक्षिक सुधारका कार्यक्रमसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।

- नगरपालिकाको समग्र शैक्षिक गुणस्तर उन्नयनका लागि आगामी वर्ष भित्र नगर शिक्षा योजना लाई सरोकारवालाहरूको वीचमा पुर्याई रोल्पा नगरपालिकालाई शैक्षिक हव (भ्रमगअवतष्यर्वा ज्गद) बनाउने दिशामा नतिजामुखी ढंगले कार्यन्वयनमा अधि बढिनेछ, मानव संसाधन प्रक्षेपणका आधारमा शिक्षालाई सीपविकास, श्रमलाई सम्मान गर्ने, आयआर्जन र रोजगारीसग आवद्ध गर्ने गरी प्राविधिक शिक्षाका नयाँ कार्यक्रमहरू विस्तारमा जोड दिइनेछ। प्राविधिक शिक्षा छात्रवृत्ति कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै यसलाई अभि लक्षित समूह केन्द्रित, माग र श्रम बजारको आवश्यकतामा आधारित बनाउदै लगिनेछ। छात्रवृत्ति सुविधामा प्राविधिक शिक्षा अध्ययन पुरा गरेकाहरूलाई सामाजिक उत्तरदायित्व अभिवृद्धि गर्न नगर क्षेत्रमा योगदानका लागि मापदण्ड तयार गरिनेछ।
- वडा शिक्षा योजना अनुरूप सामुदायिक विद्यालयहरूलाई र वडा शिक्षा समितिसँगको समन्वयमा नक्सांकन तथा पुर्नवितरण गरिनेछ। नगरपालिकाको प्रत्येक वडामा कम्तिमा एक विद्यालयलाई नमूना विद्यालयको रूपमा विकास गर्ने गरी आगामी बजेट केन्द्रित गरिनेछ। विद्यालयहरूमा न्यून शिक्षक दरवन्दीलाई मध्यनजर गरी शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि विद्यालयहरूलाई प्रदान गर्दै आएको स्यम सेवक शिक्षक परिचालन कार्यलाई यो वर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ।
- संस्थागत विद्यालयहरूको वर्गिकरण, शुल्क निर्धारण, छात्रवृत्ति वितरण, सवारी साधन व्यवस्थापन जस्ता कार्यहरूलाई नियमन र व्यवस्थापन मार्फत नाफामूलकभन्दा पनि सेवामूलक बनाउन संस्थागत विद्यालय न्यूनतम मापदण्ड निर्देशिकाले तोकेका आधारमा संस्थागत विद्यालयहरूसँग समन्वय र सहकार्य अधि बढाइनेछ। नगरक्षेत्रका सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयहरूका वीचमा असल अभ्यासहरू (द्यभकत उचवअतष्यभ)को अवलम्बन, साभेदारी र समन्वय गरिनेछ।
- विद्यार्थीहरूलाई विद्यालयको शैद्धान्तिक शिक्षासँगै श्रम र उत्पादनसँग आवद्ध गर्न, श्रमप्रति सकारात्मक सोचको विकास गर्न, कृषि उत्पादनका नविनतम प्रविधिवारे जानकारी दिन पेशा व्यवसाय र प्रविधि अध्ययन हुने आधारभूत र मावि तहका विद्यालयहरूलाई विद्यालय करेसावारी र बगैचा कार्यक्रमको सुरुवाती गरिनेछ। यसै वर्षदेखि स्थानीय पाठ्यक्रम कक्षा (१-३) लाई परीक्षणमा लैजानुका साथै आगामी वर्ष कक्षा (४-५) को पाठ्यक्रम निर्माण कार्य अधि बढाइनेछ।
- प्रधानाध्यापकहरूसँग कार्यसम्पादन करार सम्झौता गरिनेछ, नतिजामूलक कार्यसम्पादन सम्झौताका आधारमा कार्यसम्पादन र प्राप्त नतिजाका आधारमा विषयगत शिक्षक, प्रधानाध्यापक र विद्यालयहरूलाई एभचायकबलअभ द्यबकभम न्वबलतक सुरुवात गरिनेछ। शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको तलब भत्ता मासिक रूपमा बैंक मार्फत भुक्तानीका लागि पहल गरिनेछ। न्यून पारिश्रमिकका कार्यरत निजी शिक्षक, विद्यालय कर्मचारी र बालविकास शिक्षकहरूको मनोबल बढाउन गैर(मैदिक उत्प्रेरणाका कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा ल्याइनेछ।
- नगर क्षेत्रमा रहेका सामुदायिक सिकाई केन्द्रलाई क्रियाशिल बनाइनेछ, यस्ता सिकाई केन्द्रलाई अभिभावक शिक्षा, सामुदायिक सचेतीकरण र निरन्तर शिक्षाका कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा परिचालन गरिनेछ। सामुदायिक सिकाई केन्द्रलाई अगुवा विद्यालय र वडा कार्यालय प्रति उत्तरदायी बनाइनेछ। यस्ता केन्द्रहरूलाई सूचना केन्द्रको रूपमा विकास गर्न कम्प्युटर, निःशुल्क इन्टरनेट र पुस्तकालयको व्यवस्था गरिनेछ।
- हालसम्म विद्यालयमा भर्ना नभएका, कोरोना (ऋयखषम ज्गद) प्रभावित, गरिव, विपन्न, द्वन्दपिडित, शहिद परिवार, लगायतका लक्षित समूहका बालबालिकाहरूलाई आगामी वर्षभित्र विद्यालयमा भर्ना गरी अनिवार्य आधारभूत शिक्षाको प्रत्याभूत गराइनेछ, नगरक्षेत्रमा सञ्चालित फरक क्षमता भएका बालबालिकाहरू अध्ययनरत विद्यालयहरूलाई सवलीकरण गरी बालमैत्री व्यवस्थापन मार्फत बालबालिकाहरूको चौतर्फी विकासमा जोड दिइनेछ।
- विश्वभरी नै महामारीको रूपमा फैलिएको कोरोना (ऋयखषम ज्गद) को कारण शैक्षिक क्षेत्रमा परेको क्षतिलाई कमी गर्न हाल सञ्चालनमा रहेको (रेडियो शिक्षा र जुम मिटिङ्ग)वैकल्पिक सिकाई कार्यक्रमलाई अभि क्षेत्र र पहुँच विस्तर गरी विद्यार्थीमैत्री बनाइदै लगिनेछ। शिक्षा क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्य योजना निर्माण, विद्यालयमा तत्काल कार्यसञ्चालन गर्न कोरोना सुरक्षा किड्स उपलब्ध गराइनेछ। विद्यार्थीहरूको स्वास्थ्य र पोषण अवस्थामा सुधारका लागि स्वास्थ्य सस्थाहरूसँगको समन्वयमा विद्यार्थीहरूको नियमित स्वास्थ्य परीक्षणको व्यवस्था मिलाउनुको साथै विद्यालयमा जंक फुडको प्रयोगलाई निषेध गरिनेछ।
- विद्यालयमा सूचना तथा सञ्चार प्रणालीको प्रयोगमा वढवा दिइनेछ, प्राथमिक तहको विद्यालय देखि नै कम्प्युटरको माध्यमले शिक्षण सिकाई गरिनेछ, आगामी वर्षभित्रमा सबै माध्यमिक तहका विद्यालयहरूमा डिजिटल र भर्चुवल कक्षा सञ्चालन गरिनेछ। सामुदायिक विद्यालय र त्यहाँ अध्ययनरत शिक्षकहरूमा सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई बढाउन साभेदारी कार्यक्रम मार्फत अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ।

- विद्यालय शिक्षाको जगका रुपमा रहेका बालविकास केन्द्रहरूलाई क्रमश स्तरोन्नती गर्दै लगिनेछ, बालविकास केन्द्रको भौतिक व्यवस्थापन, सामग्री व्यवस्थापन र शिक्षकहरूको क्षमता विकास गर्दै हालसम्म बालविकास केन्द्र नभएका विद्यालयहरूमा यो बर्ष पनि सहायता अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ, समुदायमा सञ्चालनमा रहेका बालविकास केन्द्रहरूलाई विद्यालयमा आवद्ध गराइ सबैका लागि पोषिलो खाजाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरक्षेत्रका विद्यालयहरूको अनुगमन र मूल्यांकनको लागि वडाको अगुवा विद्यालय रीभमभच तय अभिमभच० अनुगमन मोडल अपनाइनेछ, वडा कार्यालय सँगको सहकार्यमा विषयगत रोष्टर, प्रधानाध्यापक र विषयगत विज्ञ शिक्षकहरूको टोली बनाई समूह सुपेरीवेक्षण र पेशागत सहायता प्रदान गरिनेछ । अनुगमन मूल्यांकन प्रणालीलाई सूचकमा आधारित (क्षलमअवतयच दबकभम) बनाई सिकाई सुधार र गुणस्तर अभिवृद्धिमा जोड दिइनेछ ।

(२) स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति:

- नागरिकको स्वास्थ्यसम्बन्धी मौलिक हकको कार्यान्वयन गर्न गुणस्तरीय आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा सबै नागरिकहरूको सहज पहुँच सहज गरिनेछ । एक वडा एक व्यवस्थित स्वास्थ्य केन्द्रको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरपालिकाका दुर्गम क्षेत्रमा स्थापना गरिएका शहरी स्वास्थ्य केन्द्रहरूको विकास (भौतिक तथा जनशक्तिको) स्तरोन्नती गर्दै लगिनेछ । सबै वडाकेन्द्र, स्वास्थ्य संस्थामा कम्तिमा एक /एक वटा एम्बुलेन्सको क्रमश व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- रोल्पा जिल्ला अस्पतालको पूर्वाधार निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ, र अस्पतालको स्तरोन्नती गरेर सय शैयाको सुविधासम्पन्न अस्पतालको रुपमा विकास गरिनेछ ।
- जापानी दुतावाससँगको सहकार्यमा निर्माणाधिन स्वास्थ्य केन्द्र लिवाङको तोकिएको समयमा निर्माण सम्पन्न गर्न पहल गरिनेछ ।
- योग, प्राकृतिक चिकित्सा प्रणाली र आयुर्वेदिक उपचार प्रणालीको माध्यमले स्वस्थ नागरिक विकासमा पहल गरिनेछ । नगरपालिका अन्तर्गतका वनक्षेत्रमा उपलब्ध जडिवुटीको पहिचान, प्रसोधन र अनुसन्धानका लागि अनुसन्धान केन्द्र र आयुर्वेद विद्यालयको स्थापना गर्न पहल गरिनेछ ।
- विद्यालय उमेर देखिनै बालबालिकाहरूमा स्वास्थ्य र पोषणको बारेमा जानकारी गराई स्वस्थ नागरिक उत्पादन गर्न विद्यालय स्वास्थ्य कार्यक्रम लाई अगाडि बढाइनेछ ।
- प्रत्येक वडामा स्वास्थ्य चौकिको निर्माण गरी आवश्यक उपकरण उपलब्ध गराइनेछ । आवश्यक औषधि, खोपको समुचित वितरण उपलब्ध गराई रिफरल केन्द्रको रुपमा विकसित गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य र सरसफाई सम्बन्धि जनचेतना अभिवृद्धि गरी ज्क्ष्वकम्क, लागू पदार्थ दुर्व्यसनी नियन्त्रण र तिनको हेरचाहको लागि विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाहरूको सहयोग, समन्वय र साभेदारी गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरपालिका स्तरमा ब्लड बैंक स्थापना प्रक्रियालाई रेडक्रश, रोल्पा जिल्लास्थित सबै स्थानीय तह, प्रदेश तथा अन्य सहयोगी निकायहरूसँगको साभेदारीमा अगाडि बढाइनेछ ।
- कोरोना महामारीका कारण सृजित समस्याबाट पाठ सिक्दै आपतकाल र विपद्मा नागरिकको जीवन रक्षा र आपतकालिन उपचारको लागि पूर्वतयारी गरिनेछ । नगरपालिका क्षेत्रमा एक सुविधासम्पन्न प्रयोगशाला स्थापनाको लागि पहल गरिनेछ ।

(३) खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी नीति:

- सबै नगरवासीहरूलाई स्वस्थ पिउने पानीको व्यवस्था मिलाइनेछ । “एक घर एक खानेपानी धारा” को नीतिलाई कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।
- रोल्पा नगरपालिकाको केन्द्र एवं सदरमुकाम लिवाङ तथा आसपासका वडाहरूमा अस्तव्यस्त अवस्थामा रहेको खानेपानीको अवस्थालाई दिर्घकालिन रुपमै समाधान गर्न शहरी खानेपानी आयोजनाको कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- खानेपानीको समस्यामा रहेका वस्ती तथा स्थानहरूको पहिचान गरि क्रमैसँग खानेपानी आयोजनाहरू सञ्चालन गरिनेछ । जमिनमा पानीको चिस्यान कायम गर्न पुराना पोखरी, कुवाहरूको मर्मत, संहार र रिचार्ज पोखरीको निर्माण कार्य अधि बढाइनेछ ।

- “स्वच्छ, खानेपानी, सफा घर र स्वस्थ जीवन” को नारालाई कार्यान्वयनमा लैजान स्थानीय समुदाय, नागरिक समाज, सघंसस्थाहरुको समन्वय र नगरपालिकालाई स्वच्छ, सफा नगरीको रूपमा विकास गरिनेछ ।

(४) कला तथा संस्कृति सम्बन्धी नीति:

- नगरक्षेत्रभित्रका संस्कृतिक विविधताको संरक्षण, संवर्द्धन र विकास गरिनेछ । मगर गुरुङ्ग, नेवार, बाहुन, क्षेत्री लगायतका जातजातीहरुको संस्कार र संस्कृतिलाई पर्यटन विकाससंग आवद्ध गरिनेछ ।
- रोल्पा नगरपालिकामा रहेका बहुसंख्यक जाति मगरहरुले शासन चलाएको स्थान जंकोटलाई मगर संग्राहलयको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- कला, साहित्य र संस्कृतिको क्षेत्रमा विशेष योजना निर्माण गरि मौलिक कला, संस्कृती र भेषभूषालाई विकास, संरक्षण र नयाँ पुस्तामा हस्तान्तरण गरिनेछ ।
- विशेष महत्व बोकेको वृहत साहित्य महोत्सवलाई यस बर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ ।

(५) समावेशीकरण/ज्येष्ठ नागरिक/महिला/युवा/बालबालिका तथा शहिद परिवार सम्बन्धि नीति :

- शहिद परिवार, बेपत्ता परिवार, घाइते तथा अपाङ्ग र द्रव्ढ पिडितहरुका लागि विशेष कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- बाल विवाह न्युनिकरणका लागि घरपरिवार, समुदायदेखि सचेतनाका अभियानहरु चलाइनेछ । बालविवाह न्युनिकरण सम्बन्धी पञ्चबर्षिय रणनीतिक योजनालाई कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।
- जातिय छुवाछुत मानविय कलंक भएकोले छुवाछुत मुक्त नगरपालिका घोषणा अभियानलाई अगाडि बढाइनेछ ।
- लोपोन्मुख जातीहरु,दलितहरु र जनजातीको उत्थान, विकास र संरक्षणको लागि कार्यक्रम उपलब्ध गराईनेछ । **दलितहरुको पुख्रौली पेशाको आधुनिकीकरणको लागि विशेष व्यवस्था मिलाइनेछ ।**
- भोलिका समाज रुपान्तरणका वाहक बालबालिकाहरुको सर्वाङ्गण विकासका लागि बाल विकासका चारवटै पक्षहरु (बालवचाउ, बालविकास, बालसंरक्षण, बालसहभागिता) मा ठोश नीति तथा कार्यक्रमहरुको तर्जुमा र कार्यान्वयन गरिनेछ । बालमैत्री स्थानीय शासनको मर्मलाई आत्मसाथ गरिनेछ ।
- ज्येष्ठ नागरिकहरुले आर्जेको ज्ञान, सीप र अनुभवलाई संस्थागत गरिनेछ । घरपरिवार देखिनै ज्येष्ठ नागरिकहरुप्रति श्रद्धा र सम्मानको वातवरण सृजना गरिनेछ । सर्घीय तथा प्रदेश सरकारसंगको समन्वयमा ज्येष्ठ नागरिकहरुको लागि दिवा सेवा केन्द्र, ज्येष्ठ नागरिक मिलन केन्द्र, निशुल्क स्वास्थ्य परीक्षण शिवीर लगायतका कार्यक्रमहरुका साथै **आगामी बर्षदेखि बैंक सुविधा पुगेका वडाहरुमा परीक्षणको रूपमा वृद्धभत्ता भुक्तानीलाई बैंक मार्फत भुक्तानी व्यवस्था मिलाइनेछ ।**
- महिलाहरुले घरयासी काम, परिवारको हेरचाह र बालवच्चाहरुको स्याहार सुस्हारमा पुर्याएको योगदानको उच्च मूल्यांकन गर्दै महिलाहरुको लागि सीपमूलक तथा व्यवसायिक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ । आमा समुहहरुको व्यवस्थित रूपमा गठन, पुनर्गठन तथा सामुदायिक विकासमा परिचालन गरिनेछ ।
- संरक्षणविहिन बालबालिका र महिलाहरुको उद्धार, संरक्षण तथा व्यवस्थापनका लागि संस्थागत व्यवस्था गरिनेछ । गरिवीकै कारण इटाभट्टामा काम गर्न जाने परम्परालाई विकास आयोजनाहरुलाई श्रममैत्री बनाई रोकिनेछ ।
- भिन्न क्षमता भएका फरक किसिमले सक्षम नागरिकको विकास र उन्नयनका लागि विभिन्न लक्षित कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछन । यस्ता नागरिकको सामाजिक सुरक्षा र आत्मबल अभिवृद्धिको लागि विशेष पहल गरिनेछ । नगरपालिकाभित्र गठन हुने विभिन्न समिति, कार्यदलहरुलाई समावेशी बनाइनेछ ।

(६) युवा तथा खेलकूद नीति :

- युवाहरु देश विकासका प्रमुख शक्ति हुन भन्ने कुरालाई मध्यनजर गर्दै **“युवा सहितको गाँउ”** भन्ने नारालाई अवलम्बन गरिनेछ । **“युवा सहितको गाउँ, रोल्पा नगरपालिका समृद्धिको अर्को नाउँ”**नामक युवा लक्षित कार्यक्रम लिइनेछ ।
- युवा विकास सम्बन्धी दश वर्षे कार्यक्रम (थयगतज खप्कप्यल(दृण्ट्छ)का ५ वटा खम्वाहरु (गुणस्तरीय र व्यवसायीक शिक्षा, रोजगारी,उद्यमशिलता र सीप विकास, स्वास्थ्य र सामाजिक सुरक्षा, युवा परिचालन सहभागिता र नेतृत्व विकास, खेलकूद र मनोरञ्जन) लाई युवा विकासको मार्गदर्शनको रूपमा सिद्धान्तको रूपमा अगिंकार गरिनेछ ।

- युवाहरूको सीप, सृजना र जाँगरलाई विकास निर्माण र नगरपालिकाको समृद्धिसँग आवद्ध गर्न नगरपालिकासँग युवा स्वरोजगार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ। विदेशवाट फर्केका, कोरोना प्रभावित युवाहरूलाई लक्षित गरी रोजगार सृजना सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरूको सुरुवाती गरिनेछ। रोजगारी सृजना कार्यका लागि साना तथा उद्यमशिल कर्जा विना धितो उपलब्ध गराउने गरी नेपाल बैंक लिमिटेड लगायतका बैंकहरूसँग सहूलियत कर्जाका लागि साभेदारी गरिनेछ।
- “स्वस्थ जीवन र अनुशासनका लागि खेलकुद” भन्ने नाराका साथ समग्र खेलकुद क्षेत्रको विकासका लागि एक वडा एक खेल मैदानको नीति अवलम्बन गरिनेछ। माडिचौरमा अवस्थित खेलकुद मैदानलाई पूर्वाधारयुक्त सुविधा सम्पन्न रंगशाला विकास गर्न पूर्वाधार विकासका अन्य बाँकि कार्यहरूलाई सर्घीय तथा प्रदेश सरकारको समन्वयमा अधि वढाइनेछ। लिवाङ स्थित टुँडिखेललाई मिनी खेलमैदान सहितको बहुउपयोगी मैदानको रूपमा विकास र संरक्षण गरिनेछ।
- खेलकुदको समूचित विकास गर्न खेलकुद समिति निर्माण गरि खेलाडीहरूको खोजी, प्रशिक्षण, खेल पूर्वाधारको निर्माण, प्रतियोगिता र खेलाडीहरूको आत्मसम्मान अभिवृद्धि हुने किसिमका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ। भलिबल संघ, फुटबल संघ लगायत सबै खेलकुद संघ तथा संगठन एवं जिल्ला रेफ्रि संघ समेतको नगरपालिका स्तरमा एक संयोजन समिति बनाइनेछ।
- विद्यालय तहदेखि खेलाडीहरूको पहिचान र विकास गर्न राष्ट्रपति रनिङ्ग सिल्ड प्रतियोगिता र मेयर कप खेलकुद प्रतियोगितालाई पनि निरन्तरता प्रदान गरिनेछ।

(७) सामाजिक सुरक्षा नीति :

- सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यलाई सरल र सहज रूपमा टोल तथा वस्तिहरूमा पुगि वितरण गर्ने नीति लिइनेछ। बैंक सुविधा पुगेका स्थानहरूमा यो वर्ष परीक्षणको रूपमा बैंक मार्फत सामाजिक भत्ता वितरणको सुरुवाती गरिनेछ।
- अशक्त, बहुअपांगता भएका व्यक्ति, अभिभावकविहिन, वेसाहरा व्यक्तिहरूको जीवनरक्षाको लागि नगरपालिकाले अभिभावकत्व ग्रहण गर्नेछ। सबै नागरिकहरूलाई मर्यादित जीवन विताउने वातवरण सृजना गरिनेछ।
- अभिलेख व्यवस्थापन प्रणालीलाई थप सुदृढ तुल्याइनेछ। पञ्जिकरण सेवालालाई अनलाइन प्रणालीमा लगिने छ।
- खरको छाना विस्थापन कार्यक्रमलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता प्रदान गरिनेछ।

(घ) वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन:

- वन क्षेत्रलाई समृद्धिको आधारको रूपमा विकास गरी वनवाट आमदानी, रोजगार सृजना र जीवनस्तर उकास्न जडिबुटी र जैविक विविधताको संरक्षण र संवद्धन गरिनेछ।
- सफा, सुन्दर र हरियाली नगरपालिका निर्माणका लागि हरित सडक, खोला खोल्सामा वृक्षारोपण, बाँस रोपण, रुख तथा बाँसद्वारा तटबन्धन, सामुदायिक भवनको संरक्षण, खाली ठाँउमा वृक्षारोपण कार्य अभियानकै रूपमा गरिनेछ।
- एक घर एक विरुवा, घरको छत र वरणडामा कौशि खेतीको शुरुवात गरी नगरलाई सफा र हरियाली नगरको रूपमा विकास गरिनेछ। प्लाष्टिक प्रयोगका हानीहरू बरे आम नागरिकहरूमा सचेतीकरण गर्दै नगरपालिकालाई प्लाष्टिक मुक्त नगरपालिको रूपमा घोषणा गरिनेछ।
- शहरको सौन्दर्य अभिवृद्धि गर्न रोल्पा नगरपालिकाका शहरी क्षेत्रहरूमा एक पसल/एक घर दुई गमलाको कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा यसैवर्षभित्रमा सम्पन्न गरिनेछ।
- नगरपालिकालाई पूर्ण सरसफाईयुक्त नगर घोषणा गर्नेतर्फ अभियान अगाडि बढाइनेछ।
- जडिबुटीलाई प्रकृतिको देनको रूपमा मात्र नभई व्यवसायिक खेतीको रूपमा विकास गरिनेछ। धवाङ, दावोट, पातिहाल्ना-भीरखोला तथा हवामा क्षेत्रलाई जडिबुटी पकेट क्षेत्रको रूपमा विकास गरिनेछ।
- नगरको सैन्दर्यसँग गासिएका माडिखोला र धाडसीखोलाको सफाईमा विशेष ध्यान दिइनेछ। नगरक्षेत्रका अन्य खोला खोल्साहरूमा ढल मिसाउन निरुत्साहन गरिनेछ। माडिखोला र सहायक खोलाको आधुनिक प्रविधि अपनाई बहुउपयोग र संरक्षण गरिनेछ।

- श्भचय ध्वकतभ प्रणालीलाई अझ प्रभावकारी बनाई घरवाट उत्पादन हुने फोहरलाई मलको रूपमा र अन्य फोहरवाट आधुनिक प्रविधि अपनाई बैकल्पिक उर्जा निकाल्न थप अध्ययन गरिनेछ ।
- नगरभित्र हुने भूस्खलन, वाढी पहिरो, आगलागी, भुकम्प, आदि जस्ता प्राकृतिक विपत्ति र अन्य कृत्रिम विपत्तिवाट तुरुन्त खोजी, उद्धार र राहत प्रदान कार्य गर्न नगरपालिका, सशस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरी र नेपाल रेडक्रससँग समन्वय गरिनेछ । नगरपालिकामा विपद व्यवस्थापन केन्द्र र आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्र स्थापना गरिने छ । विपद व्यवस्थापनका लागि अस्थायी कजभतिभच को व्यवस्था गरिने छ ।

(ड)सुशासन तथा संस्थागत सम्बन्धी नीति :

(१)आन्तरिक आय वृद्धि/कर/राजश्व परिचालन सम्बन्धी नीति :

- “हामीले तिरेको कर हाम्रै विकासका लागि” भन्ने अभियानका साथ नगरक्षेत्रका सबै आर्थिक क्रियाकलापहरूलाई करको दायरामा आवद्ध गरिनेछ । नगरपालिकालाई आन्तरिक आयमा सुदृढ गर्न राजश्व प्रणालीमा सुधार गरिनेछ । आन्तरिक आय वृद्धि गर्नका लागि राजश्वका/करका विभिन्न क्षेत्रहरूको पहिचान गरिनेछ । करको दर भन्दापनि दायरा फराकिलो नागरिक मैत्री कर नीति अंगिकार गरिनेछ ।
- चालु खर्चलाई मितव्येही र बाञ्चित सीमाभित्र राखी पुजीगत खर्चलाई प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा समयमै खर्च गर्ने प्रणालीको विकास गरिनेछ ।
- नदीजन्य बस्तुहरू बालुवा, गिट्टी र ढुंगाका लागि टेण्डर आव्हान गरि करको दायरामा ल्याउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । नगरक्षेत्रभित्रका टेलिफोन टावर, केवल लाइन र होर्डिड. बोर्डमा कर लगाईनेछ ।
- फोहरमैला व्यवस्थापन वापत प्रत्येक घरधुरी, संघसंस्था, कार्यालय, व्यापारिक पसललाई कर/शुल्क लगाईनेछ ।
- नगरपालिकाले विभिन्न क्षेत्रवाट प्राप्त गर्ने कर, शुल्क तथा दस्तुरलाई प्रभावकारीरूपले संकलन गर्नका लागि सम्बन्धित सरोकारवाला निकायसँग सहकार्य गरिनेछ ।
- लिसो लगायत वन पैदावर, ढुङ्गा, बालुवा गिट्टी लगायतका क्षेत्रको सुक्ष्म अध्ययन गरि कर प्रणालीमा ल्याइनेछ ।
- नगरपालिका भित्र रहेका खोला तथा खनिज पदार्थहरूको संभाव्य अध्ययन गरिनेछ, र उर्जा एवं खनिज पदार्थ उत्खनन कार्यलाई अगाडी बढाई आन्तरिक आय श्रोतलाई दिगो बनाइनेछ ।

(२) मानव संशाधन सम्बन्धी नीति :

- नगरपालिका कार्यालय, वडा कार्यालय र विषयगत शाखा कार्यालयहरूको कर्मचारीहरूमा ऋजुबल्ल या ऋजुबल्लम, सेवा ग्राही प्रति उत्तरदायी र कर्मचारी आचारसंहिता निर्माण गरि सदाचार पद्धति र आत्मानुशासन लागू गरिने छ । आगामी वर्ष जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूको क्षमता विकासका लागि विज्ञ सहितको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- नागरिकहरूको आकांक्षा र अपेक्षा अनुरूपको जनमैत्री सेवाप्रवाहको लागि तत्परता विकास गर्न उत्प्रेरणाका कार्यहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- कोरोना महामारीको समयमा अहोरात्र खटिने जनप्रतिनिधि, राष्ट्रसेवक कर्मचारी र पत्रकारहरूको स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम मार्फत उत्प्रेरणा र सामाजिक सुरक्षा कायम गरिनेछ ।
- कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादन मूल्यांकनका वस्तुनिष्ठ सूचकहरू तयार गरी वर्षभरिमा गरी उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने शिक्षक, कर्मचारीलाई पुरस्कृत गर्ने नीति लिइनेछ । आगामी वर्षभित्रमै सबै कर्मचारीहरूको कार्यविवरण बनाई लागू गरिनेछ ।

(३) सुशासन,संगठन विकास तथा कार्यालय व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति :

- संघीय सरकार, प्रादेशिक सरकार र स्थानीय तहको ऐन नियमानुसार नगर कार्यपालिकालाई आवश्यक पर्ने श्रोतको व्यवस्था हेरी संगठन संरचना र दरवन्दी श्रृजना गर्न इचनबलष्वावतष्यल म्भखभयिऊभलत ९इम्०अध्ययनको आधारमा पदपूर्ति गरिनेछ । अत्यावश्यक बाहेका आगामी वर्ष नगरपालिकालाई आर्थिक दायित्व पर्नेगरी जनशक्ति थप गरिनेछैन ।

- नगरपालिकाको आफ्नो भवन नभएको कारण सेवाप्रवाह र आन्तरिक व्यवस्थापनमा परेको कठिनाईलाई महसुस गरी आगामी वर्षभित्र नगरपालिकाको आफ्नै सुविधासम्पन्न भवन निर्माणका लागि पहल गरिनेछ । नगरपालिकामा रहेका विषयगत शाखाहरूलाई व्यवस्थित गर्दै सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- कर्मचारीको मनोबल उकास्न उत्कृष्ट कार्य गर्ने नगरपालिकाका कर्मचारी, करदाता, उपभोक्ता समिति, संचारकर्मी, टोल विकास समितिलाई पुरस्कृत गर्ने पद्धतीको सुरुवाती गरिनेछ ।
- सरकारी तथा सार्वजनिक निकाय लगायत सबै क्षेत्रमा सदाचार संस्कृतिको अवलम्बन गरिनेछ । “म भष्ट्रचार गर्दिन र हुन पनि दिन्न देश र जनताका लागि इमान्दार भएर काम गर्नेछु” भन्ने प्रतिज्ञा सहितको सुशासन कार्य संस्कृतिको पर्वद्धन गरिनेछ । भष्ट्रचार रोकथाम तथा नियन्त्रणको कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- नागरिक मैत्री सेवा प्रवाह, कार्यसम्पादनमा सहजताका लागि नगरपालिकामा कार्यरत जनशक्तिलाई आवश्यकताका आधारमा वडाहरूमा नै रहने गरी परिचालन गरिनेछ ।

(४) सार्वजनिक नीजि साभेदारी नीति :

- गाँउ नगरको रूपमा रहेको रोल्पा नगरपालिकामा गाँउ नगर साभेदारी विकासको रूपमा अगाडि वढाइने छ । नगरपालिकाको विकास र सम्वृद्धिका लागि सहकारी अभियानलाई व्यापक बनाइनेछ ।
- निजी क्षेत्र, सहकारी क्षेत्र र सार्वजनिक क्षेत्र बीच सहकार्यको आधारमा विकासका कार्यक्रम गरिनेछ।
- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र मनोरञ्जनात्मक पार्क, उद्यान, पुस्तकालय, फोहोरमैला व्यवस्थापन, हाट बजार संचालन, जस्ता कार्यका लागि सार्वजनिक निजी साभेदारी मोडलमा काम गर्ने परिपाटीको विकास गरिनेछ । यसका लागि उद्योग वाणिज्य संघ लगायतका अन्य सरोकारवाला निकायसँग सहकार्य गरिनेछ ।
- रोल्पा स्थित रोल्पा उद्योग वाणिज्य संघ, होटल व्यवसायी संघ,स्थानीय क्लवहरु, सञ्चार संस्थाहरु, यातायात व्यवसायिक समितिहरु, ट्रेक व्यवस्थापन समितिसँग सहकार्य र साभेदारी मोडलमा कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछन ।
- मासु व्यवसायी संघ सँगको सहकार्यमा मासु पसल सुधार, पशुवधशाला निर्माण जस्ता कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

(५) सूचना तथा संचार नीति :

- सूचना प्रविधिको जमनामा पनि अभैसम्म फोन तथा मोवाइल सेवाबाट कोही पनि वञ्चित हुन नपर्ने गरि नगरपालिकाका नेटवर्क नपुगेका स्थानहरुको पहिचान गरि सघीय तथा प्रदेश सरकारसँगको समेत सहकार्यमा क्षमता विस्तार गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट संचालित विविध विकास कार्यक्रम, सेवा प्रवाह, अन्य गतिविधिहरुको अधिकतम सार्वजनिक गरी पारदर्शिता र जवाफदेहितामा अभिवृद्धि गर्न सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको उपयोग बढाइनेछ । सबै वडा कार्यालयहरुको इन्टरनेट क्षमता विस्तार गर्नका साथै विद्यालयहरुमा सूचना प्रविधि भित्राउन अनुदान र प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछन ।
- स्थानीय पत्रपत्रिका, जस्ता सञ्चारका साधनहरुको क्षमता विकास मार्फत आम नागरिकको पहुँचयोग्य तुल्याइनेछ । नगरपालिकाका विज्ञापन, सूचना, बैकल्पिक सिकाई कार्यक्रम जस्ता विविध कार्यहरुमा स्थानीय सञ्चार माध्यमहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । यस्ता गतिविधिहरुलाई थप प्रभावकारी बनाउन पत्रकार महासंघ लगायत सञ्चार क्षेत्र सँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको महत्वपूर्ण अभिलेखहरुलाई डिजीटाइजेसन गरी सुरक्षीत गरिनेछ । नगरवासीका सम्पूर्ण अभिलेखहरुलाई खोजेको बेला तुरुन्त पाउने गरी सुरक्षीत भण्डारणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- खोजमूलक र अनुसन्धानमूलक पत्रकारितालाई प्रवर्द्धन गर्न विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

(६) सार्वजनिक खर्चमा मितव्येहिता सम्वन्धी नीति :

- राजश्व संकलनमा आउने संकुचन, सघं तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त बजेट तथा सार्वजनिक खर्चमा पर्ने चापलाई व्यवस्थापन गर्न आगामी वर्ष सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययीता अपनाइनेछ । कार्यालय सञ्चालन, इन्धन, मर्मत,

आन्तरिक तथा वैदेशिक भ्रमण, कम प्राथमिकताका गोष्ठी, सेमिनार, सवारी साधन खरिद तथा मर्मत खर्चमा उल्लेख्य कटौति गरिनेछ ।

- फिल्डमा खटिने कर्मचारीहरूलाई दैनिक भ्रमण भत्ताको साटो नियमानुसार फिल्ड भत्ता उपलब्ध गराइनेछ ।
- सघीय बजेट नीति अनुरूप कोरोना महामारीको रोकथामको लागि पहिलो पंक्तिमा रहेर कार्यगर्ने चिकित्सक तथा स्वास्थ्य कर्मी, सुरक्षाकर्मी लगायतका राष्ट्रसेवकबाहेक अरुलाई प्रदान हुने प्रोत्साहन भत्ता, अतिरिक्त समय भत्ता, खाना खाजा खर्च, जोखिम भत्ता, अत्यावश्यक बाहेकको भ्रमण खर्च लगायतका सबै प्रकारका अतिरिक्त सुविधा र भत्ता २०७७ श्रावण ०१ गतेदेखि खारेजी गरिनेछ ।

(७) सामाजिक परिचालन तथा टोल विकास नीति :

- टोल विकास तथा सामुदायिक संघ संस्थाहरूको सहयोग, समन्वय र सक्रियतामा सामुदायिक विकासका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सामुदायिक संस्थाहरू एवं लक्षित वर्ग केन्द्रित पूर्वाधार विकास, संथागत विकास, आयमूलक एवं सीपमूलक कार्यक्रम तथा क्षमता विकास सम्बन्धि कार्यक्रमहरू टोल विकास संस्था मार्फत संचालन गरिनेछ ।

(८) न्याय सम्बन्धी :

- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ तथा अन्य प्रचलित कानूनको परिधिमा रही सर्वसुलभ रूपले सर्वसाधारणलाई न्याय दिलाइनेछ ।
- प्रत्येक वडा कार्यालयहरूमा मेलमिलाप केन्द्रहरूको स्थापना गरी न्याय सेवालाई जनताको घर दैलोमा पुर्याइनेछ ।
- सामाजिक सद्भाव तथा मेलमिलाप प्रवर्द्धन गर्न मेलमिलाप केन्द्रमा काम गर्ने मेलमिलाप कर्ताहरूलाई तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।

(९) मर्यादा पालन सम्बन्धी नीति :

- नगरसभा संचालन कार्यविधि २०७४ मा उल्लेखित मर्यादा पालन सम्बन्धि उल्लेखित विषयहरूलाई कडाईका साथ पालनामा जोड दिइनेछ ।
- जननिर्वाचित प्रतिनिधिहरूका लागि आचारसंहिता बनाई लागू गरिनेछ ।
- नगर कार्यपालिकाको बैठकबाट स्वीकृत विभिन्न ऐन, नियमावली, कार्यविधि तथा आचार संहिताको पूर्ण परिपालनामा जोड दिइनेछ ।

(१०) अन्य :

- नगरपालिकाको समग्र कानूनी तथा सामाजिक अवस्थालाई व्यवस्थित गर्न आगामी वर्षभित्रमा नगर प्रहरीको व्यवस्था गरिनेछ । सघीय प्रहरी, प्रादेशिक प्रहरी र आवश्यकता अनुसार नगर प्रहरी विच समन्वय गरी नागरिकको जीउधनको शान्ति सुरक्षा र कानूनी राज्यको प्रत्याभूति दिलाइनेछ ।
- सभ्य र समृद्ध नगरपालिकाका लागि मदिरापान तथा मद्यपानको प्रयोगलाई नियन्त्रण गरिनेछ । मदिरा पसल सञ्चालनको लागि मापदण्ड तयार गरी व्यवस्थित बनाइनेछ ।
- नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र रहेका सार्वजनिक जग्गाहरूको अभिलेखीकरण गरी उचित संरक्षण र सदुपयोगको व्यवस्था गरिनेछ ।